

# VLAAMSE RAAD

ZITTING 1981-1982

9 MAART 1982

## VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer A. De Beul —

houdende bescherming van het roerend cultureel patrimonium  
in privé- en overheidsbezit

## AMENDEMENTEN

### 1. AMENDEMENTEN voorgesteld door de heer E. Desutter

#### Artikel 1

In de tekst van het eerste lid van dit artikel, op de tweede regel, de woorden „in overheidsbezit” vervangen door de woorden „in privé- en overheidsbezit”.

#### VERANTWOORDING

Vermits zowel in artikel 14 als in artikel 32 van het voorstel maatregelen zijn opgenomen ter bescherming van het roerend cultureel patrimonium in privé-bezit lijkt, het weinig logisch om bij de algemene omschrijving van de doelstelling van het decreet, zich enkel te beperken tot het roerend cultureel patrimonium in overheidsbezit.

Dit lijkt des te minder verantwoord daar het opschrift zelf van het decreet spreekt van roerend cultureel patrimonium in privé- en overheidsbezit.

#### Artikel 2

A. De tekst van punt 1 van dit artikel weglaten.

B. De huidige punten 2 tot 12 van dit artikel worden respectievelijk de punten 1 tot 11.

---

**Zie :**

23 (1981-1982)

— Nr. 1 : Voorstel van decreet

## VERANTWOORDING

Men kan bezwaarlijk in een wettelijke bepaling vooropstellen dat een gans college wordt bedoeld wanneer slechts één lid ervan wordt vermeld ; de term „Minister” komt overigens als dusdanig nergens voor het in het hoofdstuk van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen dat handelt over „de Executieve”.

Mede ook wegens het bepaalde in artikel 83, § 3 van de bijzondere wet heeft het derhalve in het voorgelegd geval geen zin te spreken van „de Minister”.

Het lijkt dan ook aangewezen in de verdere tekst telkens de (Vlaamse) Executieve nominatum te vermelden, zodat het huidig punt 1 van artikel 2 zonder voorwerp wordt.

Het is evenwel duidelijk dat, overeenkomstig artikel 69 van de bijzondere wet, de Vlaamse Executieve, behoudens voor het voorbereiden en uitvoeren van haar beslissingen, ook een delegatie tot het nemen van bepaalde besluiten kan toestaan aan het lid dat inzonderheid bevoegd is voor de aangelegenheden die verband houden met het cultureel patrimonium.

**C. In de tekst van punt 5 (nieuw punt 4) van dit artikel, op de vijfde regel, de woorden „volkskundige of wetenschappelijke waarde” vervangen door de woorden „volkskundige, wetenschappelijke of algemeen sociaal-culturele waarde”.**

## VERANTWOORDING

De gegeven opsomming dekt niet noodzakelijk alle waarden, zeker niet wanneer men aanneemt dat de ideeën over „waardevol” in de loop der jaren kunnen en zullen evolueren. De voorgestelde toevoeging biedt een oplossing.

**D. De tekst van punt 6 (nieuw punt 5) van dit artikel wijzigen als volgt :**

**„6. roerend cultureel patrimonium in privé-bezit : roerend cultureel patrimonium dat in eigendom aan een natuurlijke persoon of een privaatrechtelijke rechtspersoon toebehoort. ”**

## VERANTWOORDING

Ten einde elke betwisting uit te sluiten lijkt het verkieslijker het onderscheid tussen „privé-bezit” en „overheidsbezit” enkel te steunen op het statuut van eigendom. Quid immers bij een voorwerp dat in eigendom toebehoort aan een publiekrechtelijk rechtspersoon maar waarvan een privé-persoon houder of bezitter zou zijn.

**E. De tekst van punt 7 (nieuw punt 6) van dit artikel wijzigen als volgt :**

**„ 7. roerend cultureel patrimonium in overheidsbezit : roerend cultureel patrimonium, eigendom van publiekrechtelijke rechtspersoon, uitgezonderd het patrimonium dat eigendom is van de musea, van de bibliotheken en van de archieven van het Rijk, de provincies, het Gewest of van de Gemeenschap ;“.**

## VERANTWOORDING

De voorgestelde tekst sluit aan bij de uitzonderingen voorzien in het tweede lid van artikel 1.

## Artikel 3

**A. In de tekst van § 1 van dit artikel, op de eerste regel, de woorden „de Minister” vervangen door de woorden „de Vlaamse Executieve, hierna te noemen de Executieve,”**

## VERANTWOORDING

Zie de verantwoording bij artikel 2, A hierboven.

B. In de tekst van § 2 van dit artikel, de tekst van het laatste lid wijzigen als volgt :

**„De Koninklijke Commissie moet, op een door de Executieve nader te bepalen wijze, bij alle herstellings- en restauratiewerken aan de beschermde voorwerpen en verzamelingen worden betrokken. ”**

#### VERANTWOORDING

Het herstellen en restaureren van voorwerpen en verzamelingen die beschermd moeten worden, is een dermate delicaat werk dat het aangewezen lijkt de Koninklijke Commissie van meet af aan bij deze werken te betrekken.

#### Artikel 4

A. In de tekst van § 1, eerste lid van dit artikel, op de eerste regel, de woorden „De Minister maakt ontwerpen van lijst op” vervangen door de woorden „Na kennis genomen te hebben van het advies van de Koninklijke Commissie maakt de Executieve ontwerpen van lijst op”.

#### VERANTWOORDING

Artikel 3 voorziet dat de Koninklijke Commissie op eigen initiatief adviezen kan opstellen inzake de bescherming van het roerend cultureel patrimonium. Het lijkt nochtans opportuun om de Commissie middels een verplicht (maar daarom nog niet bindend) advies te betrekken bij de procedure welke tot een opname op de definitieve lijst van het beschermd bezit kan leiden.

B. In de tekst van § 1, tweede lid van dit artikel, op de eerste regel, na de woorden „Deze ontwerpen” de woorden „worden met redenen omkleed en ” invoegen.

#### VERANTWOORDING

Conform het advies van de Raad van State dd. 27 mei 1981 wordt als waarborg voor een verantwoord optreden van de bevoegde overheid expressis verbis voorzien dat de inschrijving op het ontwerp van lijst met redenen dient te zijn omkleed.

Artikelen 4, 5, 8, 9, 11, 14, 15,  
20, 24, 25, 27 en 32

In de tekst van deze artikelen het woord „Minister” telkens vervangen door het woord „Executieve. †

Artikelen 7, 13, 28 en 33

In de tekst van deze artikelen de woorden „de Vlaamse Executieve” telkens vervangen door de woorden „de Executieve”.

#### VERANTWOORDING

Wanneer eerder wordt gesteld dat in de verdere tekst de Vlaamse Executieve als „Executieve” zal worden vernoemd, heeft het geen zin om achteraf nog meermaals te spreken van Vlaamse Executieve, zelfs niet voor het aanduiden van de besluiten van dit college.

#### Artikel 7

In de tekst van het eerste lid van dit artikel, op de eerste regel, na de woorden „houdende de vaststelling of aanvulling van een

lijst van het roerend cultureel patrimonium” **de woorden „ wordt met redenen omkleed en ”** invoegen.

#### VERANTWOORDING

Zelfde verantwoording als bij artikel 4 hierboven.

#### Artikel 11

De tekst van de eerste drie leden van dit artikel wijzigen als volgt :

*„De beschermde voorwerpen of verzamelingen mogen enkel in een door de Executieve erkend atelier worden hersteld of gerestaureerd.*

*De Executieve regelt de erkenning van deze ateliers. Deze regeling houdt in elk geval in :*

*— dat bij elk besluit tot erkenning vooraf de Koninklijke Commissie dient gehoord te worden ;*

*— dat elk besluit tot erkenning beperkt wordt in de tijd met mogelijkheid tot verlenging ;*

*— dat elk erkenningsbesluit nauwkeurig de bevoegdheid van het betrokken atelier omschrijft.*

*De beschermde voorwerpen of verzamelingen mogen enkel worden hersteld of gerestaureerd mits toelating van de Executieve die elke aanvraag onmiddellijk voor advies aan de Koninklijke Commissie overmaakt ; bij ontstentenis van advies binnen een maand na de toezending wordt dit advies geacht gunstig te zijn. ”*

#### VERANTWOORDING

Zoals reeds in de verantwoording bij het amendement bij artikel 3 aangemerkt, is het herstellen en restaureren van beschermde voorwerpen en verzamelingen een uitermate delicate aangelegenheid.

Wanneer men de erkenning van bepaalde ateliers voorziet, lijkt het maar logisch uitsluitend de erkende ateliers in aanmerking te laten komen voor dit delicate werk. Het lijkt tevens nuttig dat voor elk erkend atelier nader wordt gespecificeerd welke opdrachten er aan kunnen worden toevertrouwd. Desgevallend kunnen verder ook meerdere categorieën van erkende ateliers worden voorzien,

Zelfs wanneer de **herstellings-** of restauratiewerken in een erkend atelier plaats vinden lijkt een voorafgaandelijke toelating niet overbodig ; deze toelating houdt, zo nodig, tevens de machtiging in welke voorgeschreven wordt in § 1 van artikel 8.

Conform het bij artikel 3, § 2 voorgesteld amendement wordt voor het overige ook in artikel 11 een ruime inspraak van de Koninklijke Commissie voorzien.

#### Artikel 14

**A. In de tekst van § 2 van dit artikel, op de tweede regel, de woorden „werken van instandhouding, onderhoud en herstel,” vervangen door de woorden „werken van instandhouding, beveiliging, onderhoud en herstel”.**

#### VERANTWOORDING

In § 1 van dit artikel is er uitdrukkelijk spraak van werken ter beveiliging. Men kan dan ook best deze beveiligingswerken uitdrukkelijk vermelden in § 2.

**B. In de tekst van § 3, punt b van dit artikel, op de tweede regel, de woorden „zwammen en micro-organismen” vervangen door de woorden „zwammen, micro-organismen, corrosie en alle an-**

***dere vormen van fysische of biologische aantastingen of degeneratie*** “.

#### VERANTWOORDING

Naast de traditionele problemen van een traditioneel erfgoed dient ook de nodige aandacht besteed aan de typische problemen van wetenschappelijke, technologische en/of industriële voorwerpen.

**C. In fine van § 3, punt g van dit artikel volgende tekst toevoegen „zomede de noodzakelijke instandhoudingswerken aan de bestaande bergplaats of verbetering van de omgevingstoestan- den indien het vervoer niet noodzakelijk of niet verantwoord is of indien het ernstige technische problemen stelt .”**

#### VERANTWOORDING

In sommige gevallen kan vervoer gevaarlijk of nefast zijn (bijvoorbeeld voor voorwerpen die in zeer specifiek micro-klimaat vertoeven of waarvan het vervoer niet onaanzienlijke risico's inhoudt) of kan het transport op ernstige problemen stuiten.

#### Artikel 15

**A. Na littera a) van § 2 van dit artikel een nieuwe littera b) invoegen waarvan de tekst luidt als volgt :**

***„b) indien de werken onderhands worden gegund, de kostprijs van de werken doch beperkt tot het bedrag van de door de Executieve goedgekeurde onderhandse overeenkomst ”***

**B. De huidige littera's b) en c) van § 2 van dit artikel worden respectievelijk de littera's c) en d).**

#### VERANTWOORDING

Artikel 15 van het voorstel voorziet slechts twee mogelijkheden om voor subsidiëring in aanmerking te komen met name hetzij door beroep te doen op de mededinging middels een openbare of beperkte aanbesteding of middels een algemene of beperkte offerteaanvraag, hetzij door de werken in eigen beheer uit te voeren.

Artikel 9 van de wet van 14 juli 1976 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, bepaalt evenwel dat de overheidsopdrachten in de bij de wet bepaalde gevallen ook onderhands mogen gegund worden ; één van deze gevallen waar overeenkomstig artikel 17 van deze wet onderhands kan worden gehandeld is nu juist wanneer het gaat om kunstprecisiewerken of kunstvoorwerpen waarvan de uitvoering slechts aan ervaren kunstenaars of technici kan worden toevertrouwd.

Wanneer het precies gaat om werken aan of ter beveiliging van het roerend cultureel patrimonium, lijkt het dan ook aangewezen om deze wijze van gunning onder de subsidiërmogelijkheden onder te brengen.

#### Artikel 23

**De tekst van dit artikel wijzigen als volgt :**

***„De in artikel 21 en 22 van dit decreet voorziene toelagen voor werken ondernomen door particulieren of privé-instellingen zullen slechts worden toegekend wanneer de eigenaar(s), de vruchtgebruikers, of in geval er onverdeeldheid is, de medeëigenaar(s), evenals de echtgenoten ingeval het onverdeelde goederen betreft of goederen van het gemeenschappelijk vermogen, zich akkoord verklaren dat de maatregelen voorzien in het huidige decreet van overeenkomstige toepassing zijn op de voorwerpen waarvoor deze toelage wordt aangevraagd. ”***

## VERANTWOORDING

Wanneer men de huidige tekst van artikel 23 leest, kan men zich bezwaarlijk van de indruk ontdoen dat de vooropgestelde verplichtingen veelal niet opwegen tegen de tegemoetkomingen welke in de artikelen 21 en 22 zijn opgenomen. De doelstelling welke men beoogt en met name dat waardevolle werken in privé-bezit tijdig zouden gerestaureerd worden, zou aldus volledig negatief kunnen uitvallen.

Daarenboven stelt het huidig artikel 23 nog vele vragen. Is er steeds een evenvele meerwaarde na restauratie, wie zal dit schatten, is er hierbij enig verhaal mogelijk ? De uitbetaalde schadevergoeding bestaat normaliter uit twee componenten : de eigenlijke restauratiekosten en de waardevermindering. Moet dit laatste ook aan het herstel worden besteed ?

Wanneer men eenvoudigweg uitgaat dat de werken waarvoor een toelage wordt verleend, onder de gelding komen te vallen van de beschermingsmaatregelen welke voorzien zijn voor het roerend cultureel patrimonium in overheidsbezit, dan blijken er toch reeds voldoende waarborgen ingebouwd te zijn om de toelagen te verantwoorden. Wij denken hierbij onder meer aan volgende maatregelen :

- verbod van vervreemding, tenzij toelating van de Executieve ;
- verplichting tot kennisgeving van elk verlies, vernietiging of beschadiging ;
- verplichte bewaring in situ, behoudens machtiging van de Executieve ;
- reglementering en/of verbod van uitvoer, behoudens toelating van de Executieve.

E. DESUTTER

---

## II. AMENDEMENTEN

### voorgesteld door de Vlaamse Executieve

#### Opschrift

**De woorden „privé- en” in het opschrift van het voorstel van decreet weglaten.**

## VERANTWOORDING

Artikel 32 behandelt te beperkend de bescherming van het privé-bezit en verwijst trouwens naar een latere regeling van deze criteria.

#### Artikel 2

**De tekst van punt 4 van dit artikel weglaten.**

## VERANTWOORDING

We zijn van mening dat twee adviezen soms wel contradictorisch in hun advies kunnen remmend werken en de beslissing van de Gemeenschapsminister bemoeilijken. Het statuut van de Koninklijke Commissie kan worden aangepast zodanig dat in de 2e afdeling ervan, enkele leden van de Raad van Advies voor de Musea kunnen opgenomen worden.

#### Artikel 3

**De tekst van punt 3 van § 2 van dit artikel weglaten.**

**VERANTWOORDING**

Deze bevoegdheid behoort tot het openbaar ambt en voor de Gemeenschapsminister bevoegd voor de culturele aangelegenheden.

Artikel 32

**De tekst van dit artikel weglaten.**

**VERANTWOORDING**

Artikel 32 behandelt sumier het roerend cultureel patrimonium in privé-bezit in afwachting van een nog voor te stellen decreet.

Dit bewijst dat dit probleem niet rijp is en een grondigere aanpak eventueel noodzakelijk is.

***De Gemeenschapsminister van cultuur,***

K. POMA

---